

ΜΑΘΗΜΑ: ΓΛΩΣΣΑ

ΤΑΞΗ: Γ

ΕΝΟΤΗΤΑ: 1 (Πάλι μαζί!)

ΑΣ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ

ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΙΞΗΣ: τελεία, ερωτηματικό, κόμμα, θαυμαστικό, τόνος, παύλα, εισαγωγικά, αποσιωπητικά, κ.ά.
! Προσοχή: Τελεία και θαυμαστικό ολοκληρώνουν μια φράση που έχει νόημα. Μετά από αυτά ξεκινάμε πάντα με κεφαλαίο γράμμα. Όμως, όσον αφορά το ερωτηματικό, αν έχει ολοκληρωθεί το νόημα της πρότασης μετά το ερωτηματικό ξεκινάμε με κεφαλαίο γράμμα (πχ.: Πώς πέρασες στη βόλτα; Ήρθαν όλοι οι φίλοι σου;). Αν όμως όχι, τότε συνεχίζουμε με μικρό (πχ.: Πού θα πάμε τώρα; ρώτησε η Τίνα).

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1) ΑΡΘΡΑ: οι μονοσύλλαβες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες. Δείχνουν το γένος (αρσενικό-ο-, θηλυκό-η-, ουδέτερο-το-) και τον αριθμό (ενικό-δηλαδή ένα, πληθυντικό-δηλαδή πλήθος, πολλά) της λέξης που ακολουθεί. Δεν έχουν κλητική πτώση.

- **Οριστικό άρθρο (ο, η, το):** δηλώνει ότι η λέξη που ακολουθεί είναι συγκεκριμένη και γνωστή. Έχει ενικό και πληθυντικό αριθμό (πχ. ο σκύλος = μιλάμε για συγκεκριμένο σκύλο).
- **Αόριστο άρθρο (ένας, μία, ένα):** δηλώνει ότι η λέξη που ακολουθεί δεν είναι συγκεκριμένη. Έχει μόνο ενικό αριθμό (πχ. ένας σκύλος = δεν αναφερόμαστε σε συγκεκριμένο σκύλο).

2) ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ: οι λέξεις που φανερώνουν πρόσωπο (πχ. Γιώργος, μαμά, φούρναρης), ζώο (πχ. σκύλος), πράγμα (πχ. θρανίο, δρόμος, λίμνη), ενέργεια –που βγαίνει από κάποιο ρήμα- (πχ. πότισμα–από το «ποτίζω»), κατάσταση (πχ. ευτυχία, αγωνία, χαρά), ιδιότητα–δηλαδή κάτι που διαθέτω- (πχ. εξυπνάδα, φιλία, δικαιοσύνη). Έχουν 3 γένη, 2 αριθμούς και 4 πτώσεις (ονοματική-«ποιος, τι;», γενική-«ποιανού;», αιτιατική-«ποιον; τι;», κλητική-όταν καλούμε).

3) ΡΗΜΑΤΑ: οι λέξεις της πρότασης που φανερώνουν τι κάνει ή τι παθαίνει ή σε ποια κατάσταση βρίσκεται το υποκείμενο. Πχ. Τι κάνουν τα παιδιά; --- Τα παιδιά πλένουν τα κουτιά.

- **Υποκείμενο:** η λέξη της πρότασης που δείχνει ποιος/ποια/ποιο κάνει αυτό που λέει η πρόταση. Πχ. Ποιοι πλένουν τα κουτιά; --- Τα παιδιά πλένουν τα κουτιά. (πάντα σε πτώση ονομαστική)
- **Αντικείμενο:** η λέξη της πρότασης που φανερώνει πού πηγαίνει η ενέργεια του υποκειμένου. Πχ. Τι/Ποιο/Ποια/Ποιο πλένουν τα παιδιά; --- Τα παιδιά πλένουν τα κουτιά. (σε πτώση συνήθως αιτιατική και κάποιες φορές σε γενική)

➤ **Πρόταση:** μια ομάδα λέξεων που έχουν μαζί κάποιο νόημα.

- 1 Υποκείμενο, 1 Ρήμα, (προαιρετικά 1 Αντικείμενο): απλή πρόταση

- Πιο εμπλουτισμένη: σύνθετη πρόταση

➤ **Ερωτηματικές λέξεις:** οι λέξεις στην αρχή ερώτησης (πχ.: ποιος, ποια, ποιο, πόσος, πόση, πόσο, πού, πώς, πότε, τι, γιατί).

! Προσοχή: αν και οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται, τα «πού» και «πώς» όταν ρωτάνε τονίζονται!

➤ **Παράγραφος:** ένα κομμάτι του κειμένου (1, 2 ή περισσότερες προτάσεις) που ξεχωρίζει επειδή μιλάει για ένα πράγμα, έχει ένα νόημα. Η πρώτη πρόταση ξεκινάει με ένα μικρό κενό στη σελίδα.

➤ **Οικογένειες λέξεων:** όλες οι λέξεις που παράγονται από την ίδια απλή λέξη (πρωτότυπη: πχ. γράφω) είτε προσθέτοντας μια κατάληξη σε αυτήν (παράγωγη: πχ. γραφ-ή) είτε ενώνοντάς την με μια άλλη λέξη (σύνθετη: πχ. αντι + γραφή).

Δωρητής:

ΙΣΝ/SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτές:

ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ
ΑΕΔΗ

SCIENTIX
The community for science
education in Europe

OPEN DISCOVERY
SPACE

inspiring
SCIENCE
education

GO-LAB

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

europeana
think culture

OMEP

ΩΡΑ ΓΙΑ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗ!

Η Εύη έγραψε το παρακάτω κείμενο για τη φίλη της τη Σταματία, αλλά ξέχασε να βάλει τα σημεία στίξης. Προσπάθησε λοιπόν να το ξαναγράψεις διορθωμένο, ώστε να το καταλάβει η Σταματία!

Φέτος με τον αδερφό μου το Γιάννη είμαστε για διακοπές στο νησί της γιαγιάς μας και περνάμε υπέροχα κάθε μέρα είναι και μια νέα περιπέτεια ξέρουμε καλό κολύμπι και έτσι πηγαίνουμε συχνά στη θάλασσα εκεί μια μέρα συναντήσαμε και έναν παλιό μας φίλο τον Ιάσονα και έπαιξε μαζί μας τι θέλετε να κάνουμε πρώτα θέλετε να χτίσουμε ένα κάστρο στην άμμο ρώτησα ένα πρωί το Γιάννη και τον Ιάσονα συμφώνησαν εκείνοι γεμάτοι ενθουσιασμό ξαφνικά είδαν όμως τον παππού επάνω σε μια βάρκα γιατί δεν έρχεστε μαζί μου μας ρώτησε όλους εμείς το σκεφτήκαμε για λίγο και πράγματι προτιμήσαμε να πάμε πρώτα για ψάρεμα παππού θα έρθουμε μαζί σου του είπαμε φωναχτά που θα πάμε πρώτα για ψάρια τον ρωτήσαμε με ανυπομονησία με το που ανεβήκαμε στη βάρκα τα μυστικά του παππού θα τα μάθετε σε λίγο απάντησε εκείνος με ηρεμία

Στο παραπάνω κείμενο υπάρχουν κάμποσα ουσιαστικά και ρήματα. Να βρεις και να βάλεις κάποια από αυτά στις παρακάτω στήλες. Δίπλα σε κάθε ουσιαστικό να γράφεις και: γένος, αριθμό, πτώση.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ (+γένος, αριθμός, πτώση)	ΡΗΜΑΤΑ

Στο παραπάνω κείμενο υπάρχουν 3 ερωτηματικές λέξεις. Μπορείς να τις ανακαλύψεις;

Ποια οριστικά άρθρα υπάρχουν στο παραπάνω κείμενο;
Ποια αόριστα άρθρα;

Να βρεις στο παραπάνω κείμενο 2 υποκείμενα και 2 αντικείμενα:

Υποκείμενα:
Αντικείμενα:

Δωρητής:

ΙΣΝ / SNF

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτές:

Να κυκλώσεις τις λέξεις που έχουν ορθογραφικό λάθος και να τις γράψεις σωστά:

έθουσα διδασκαλίας, αβλή, μολύβι, τετράδειο, βιβλιοπωλείο, αποτελείται, βιβλιοθύκη, χώρος εκδηλόσεων, σχολίο, πέζω, γράφο, διευθυντής, τηλεώραση, διαθέτει, δημοτικό, βοηθητικός χώρος, κηλικείο θάλασσα

.....

Να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν από το παρακάτω κείμενο:

Επιτέλους ήρθε ο χειμώνας!! Έξω βρέχ..., φυσά... και χιονίζ..... Μου αρέσει να κάθομαι στο τζάκ.... και να βλέπ.... από το παράθυρ.... έξω. Α! Και να διαβάζ... κόμικ και να πίν... ζεστ.... σοκολάτα! Η αδελφ... μου θέλει να βγαίν.... στη βροχ.... αλλά γονείς μου δεν συμφωνούν. Εγώ τους λέω ότι δεν αρρωσταίν..... όταν βγαίνουμε καλά ντυμέν....Αλλά εκείν... λένε πως είν... καλύτερα να καθίσουμ.... μέσα και να παίξουμ.... τα αγαπημένα μας παιχνίδια!

Παρακάτω υπάρχουν οικογένειες λέξεων που...μπερδεύτηκαν! Να τις βρεις και να τις χωρίσεις στον πίνακα.

! Θα σε βοηθήσει να βρεις πρώτα τον «συνδετικό κρίκο» κάθε οικογένειας, την πρωτότυπη λέξη!
 ανθόκηπος, ξύλινος, ψαρεύω, ξυλομπογιά, σπирτόξυλο, θερμοκήπιο, ξυλοπόδαρος, ψαρόσουπα, κηπουρική, ξύλο, ψαροκάικο, κοκκινόψαρο, ξυλουργός, κηπουρός, ψαρότοπος, λαχανόκηπος, ψάρι

Πρωτότυπη λέξη	Οικογένεια λέξεων

Τώρα, είναι καιρός να μπούνε αυτές όλες με την αλφαβητική τους σειρά:

.....

Δωρητής:

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
 STAVROS NIARCHOS
 FOUNDATION

Υποστηρικτές:

ΑΣ ΘΥΜΗΘΟΥΜΕ

❖ Όταν διηγούμαστε γεγονότα, δηλαδή κάτι που συνέβη, χρειάζεται να αναφέρουμε: τόπο που έγιναν, χρόνο, πρόσωπα που πήραν μέρος, σειρά χρονική με την οποία έγιναν τα γεγονότα, τα αποτελέσματα (αν υπάρχουν), συναισθήματα - σκέψεις για αυτά.

! Χωρίζουμε το κείμενο σε παραγράφους!

! Βοηθάνε λέξεις που δείχνουν χρόνο: πχ. πρώτα, το πρωί, μετά, στη συνέχεια, ύστερα από λίγο, στο τέλος.

❖ Όταν περιγράφουμε κάτι, δηλαδή όταν λέμε πώς είναι αυτό, χρειάζεται να αναφέρουμε: τι είναι αυτό που περιγράφουμε, πού βρίσκεται, ποια η ιστορία του (γιατί χτίστηκε, πότε, κ.ά.), πώς είναι από έξω (γενική εικόνα), πώς είναι από μέσα (περισσότερες λεπτομέρειες), σκέψεις-συναισθήματα που μας προκαλεί.

! Χωρίζουμε το κείμενο σε παραγράφους!

! Βοηθάνε λέξεις που δείχνουν τόπο: πχ. πάνω, κάτω, μέσα, έξω, δίπλα.

ΩΡΑ ΓΙΑ ΠΡΟΠΟΝΗΣΗ

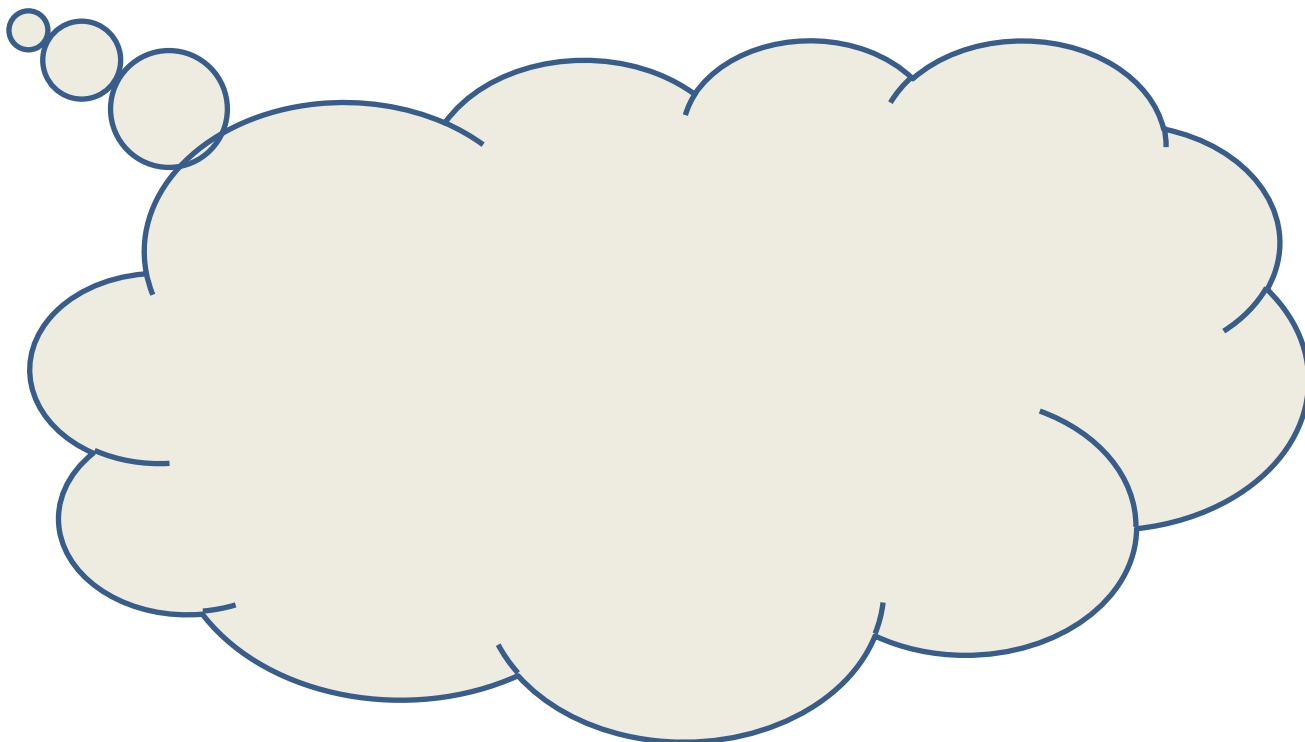
Παρακάτω ακολουθεί μια δραστηριότητα διήγησης και μια περιγραφής.

Μπορείς να επιλέξεις ποια από τα 2 είδη προπόνησης θέλεις!

! Όποιο από τα δύο και αν επιλέξεις, θα σε βοηθήσει πρώτα να γράψεις μια «βροχή ιδεών» που σου έρχονται ξαφνικά στο νου με βάση το θέμα και κατόπιν να βάλεις τις ιδέες αυτές σε μια σειρά.

! Μην ξεχάσεις: αφότου γράψεις το κείμενό σου, χρειάζεται να το ξεαναδιαβάσεις για να διορθώσεις πιθανώς σημεία που δεν έχουν νόημα, καθώς και να ελέγξεις την ορθογραφία σου!

ΒΡΟΧΗ ΙΔΕΩΝ

Δωρητής:

ΙΣΝ / SNF

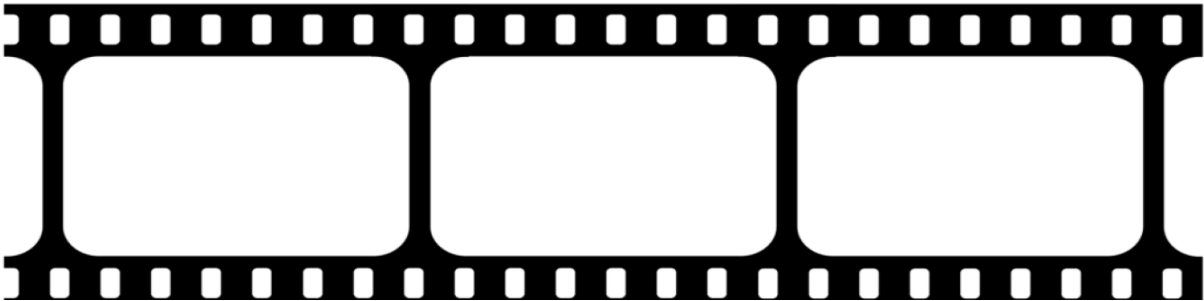
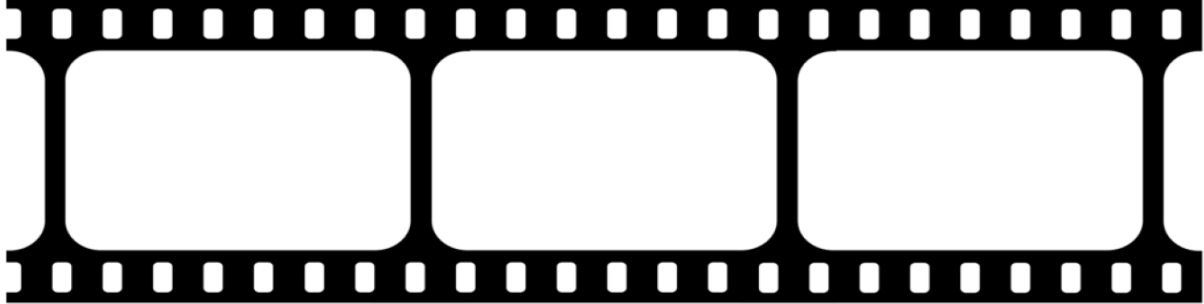
ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτές:

Α) ΔΙΗΓΗΣΗ: προσπάθησε να διηγηθείς «Μια περιπέτεια στις μέρες του κοροναϊού.»

Μπορείς να γράψεις για μια πραγματική ή μια φανταστική ιστορία. Μπορείς και να ζωγραφίσεις την ιστορία σου με τη σειρά των γεγονότων στο φιλμ που ακολουθεί. Αν μάλιστα κόψεις σε ένα χαρτόνι δύο σχισμές και περάσεις το φιλμ μέσα από αυτές, θα δημιουργήσεις τη δική σου κινούμενη ιστορία!

.....

Εισαγωγή
(πού, πότε)

.....

Κύριο Θέμα
(πρόσωπα, σειρά γεγονότων, αποτελέσματα)

.....

Τέλος (σκέψεις-συναισθήματα)

Β) ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: προσπάθησε να περιγράψεις... «Το αγαπημένο σου δωμάτιο του σπιτιού».
Μπορείς μάλιστα και να το ζωγραφίσεις παρακάτω!

Εισαγωγή (για
ποιο δωμάτιο
θα μιλήσεις)

Κύριο Θέμα
(γενική εικόνα
δωματίου, πού
βρίσκεται, σχήμα,
χρώμα)

Κύριο Θέμα (πώς
είναι το δωμάτιο
από μέσα με
λεπτομέρειες)

Τέλος (σκέψεις-
συναισθήματα,
αγαπημένο σημείο
του δωματίου)

Το αγαπημένο μου
δωμάτιο του σπιτιού

Δωρητής:

ΙΣΝ / SNF

ΙΑΔΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ
STAVROS NIARCHOS
FOUNDATION

Υποστηρικτές:

